

Docent František Hezoučký osmdesátiletý

František Hezoučký začal pracovat jako inženýr v Jaderné elektrárně Bohunice A1. Později ve vrcholných pracovních pozicích se zúčastnil, mimo jiné, spouštění elektrárny V1 v Jaslovských Bohunicích, spouštění všech čtyř bloků v JE Dukovany, stejně jako spouštění obou bloků JE Temelín.

doc. Ing. František Hezoučký, Ph.D.

Vzdělání a zaměstnání

Narodil se 18. srpna ve válečném roce 1942. Do základní školy chodil v letech 1948 až 1956 v Praze-Břevnově, další čtyři roky pak studoval průmyslovou školu strojnickou v Betlémské ulici v Praze 1, obor

strojírenská technologie. Je absolventem fakulty strojního inženýrství Českého vysokého učení technického v Praze, na kterou docházel v letech 1960 až 1965. Vybral si obor tepelně energetická zařízení. Do prvního zaměstnání nastoupil na jaderné elektrárně A1 v Jaslovských Bohunicích a jaderným elektrárnám a energetice zůstal věrný celý svůj profesní život. Intenzivně se dále vzdělával. Po jednoroční základní vojenské službě (1966–1967) absolvoval v letech 1967 až 1970 postgraduální studium Jaderná technika na Slovenské technické univerzitě a na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT, tedy v době, kdy jejím děkanem byl prof. Ing. Čestmír Šimáně, DrSc., jeden z nejvýznamnějších českých jaderných fyziků a zakladatel jaderného výzkumu v Česku. Kromě řady dalších kurzů byl na odborných stážích na Novovoronežské JE (listopad 1967 – leden 1968) a Bělojarské JE (květen až červenec 1968). V roce 1992 absolvoval IAEA Training Course on Quality Assurance during NPP construction. V roce 2005 se habilitoval na Fakultě strojní Českého vysokého učení v Praze, svou habilitační přednášku nazval “Technické problémy při uvádění Jaderné elektrárny Temelín do provozu“. Disertační práci nazvanou „Samoregulace jaderných bloků s tlakovodními reaktory využitelná pro primární regulaci frekvence a předávaného výkonu“ předložil a obhájil v roce 2019 na Fakultě strojní Západočeské univerzity v Plzni. Autoři těchto řádek mohou dosvědčit, že tato obhajoba nebyla primárně jen dalším formálním stvrzením mimořádných vědomostí, zkušeností a pracovního nasazení Františka Hezouckého. Jako jeden z celosvětově uznávaných odborníků touto svou vědeckou prací upozornil na jedno z obtížných, dosud víceméně přehlížených a zároveň aktuálních témat energetiky.

Na již zmíněné jaderné elektrárně A1 v Jaslovských Bohunicích pracoval po návratu z vojenské služby nejprve jako operátor primárního okruhu a operátor reaktoru (1967–1971), následně jako vedoucí operátor (1971–1972), směnový inženýr (1972–1973) a vedoucí oddělení Technického rozvoje a provozních režimů (1973–1979). Významně se zasloužil o zvládnutí první závažné jaderné události v A1, která se odehrála 5. ledna 1976, když byl výrobním náměstkem elektrárny

pověřen, aby radil směně při likvidaci havárie.¹ Při druhé nehodě byl mimo elektrárnu, na vyžádání směny se však rychle dostavil. V jednom ze svých pozdějších rozhovorů vzpomíná:²

„V obou případech jsem ale měl silné zážitky z toho, jak událost s lidmi na blokové dozorně otřásla. Když jsem pro to hledal výraz, označil jsem to za „posthavarijní šok“ – ti lidé byli velmi otřesení, neustále se v myslí vraceli k tomu, co se stalo, přemýšleli, do jaké míry to byla jejich chyba, a nedokázali se soustředit na to, co dělat dál. Je to úplně přirozené, já myslím, že jen velmi málo lidí v takové situaci dokáže efektivně pracovat – a ani ti ne vždycky, svou roli hraje celá řada okolností. Po nehodách se z rozhovorů zjistilo, jak málo byli lidé na takovou možnost psychicky i teoreticky připraveni.“

V roce 1979 se František Hezoučký stal v Jaslovských Bohunicích zástupcem vědeckého vedoucího spouštění pro energetické spouštění jaderné elektrárny V1. Následně přešel na JE Dukovany, dodnes však zmiňuje Slovensko jako svůj druhý domov. Do roku 1981 působil v Dukovanech jako vedoucí odboru reaktorové fyziky a provozní techniky. V letech 1981 až 1983 zde byl hlavním inženýrem pro provozní techniku a technologii (HITT) a následně do roku 1987 hlavním inženýrem spouštění (HIS) všech čtyř bloků VVER 440. Souběžně s tím byl od roku 1980 členem státní zkušební komise pro zkoušky operátorů a od roku 1982 člen Stálé operativní komise československé vlády pro případ radiačních událostí na JE.

Po uvedení 4. bloku JE Dukovany do provozu v roce 1987 byl poslán generálním ředitelem ČEZ na výstavbu JE Temelín. Zde do

---

¹ 65 let: František Hezoučký – Spouštění Dukovan za 28 měsíců byl světový rekord. <https://atominfo.cz/2020/06/65-let-frantisek-hezoucky-spusteni-dukovan-za-28-mesicu-byl-svetovy-rekord/>

² K prvnímu reaktoru se přistupovalo jako k „uhelce“, říká pamětník. https://www.idnes.cz/technet/technika/nehoda-na-jaderne-elektarne-a-1.A170220_124525_tec_technika_mla

roku 1990 zastával funkci náměstka ředitele pro přípravu provozu, v letech 1990–1993 byl prvním náměstkem ředitele pro spouštění. Od května do srpna 1993 již působil jako nezávislý konzultant, pracoval pro SÚJB a firmu Westinghouse poté, co byl s touto firmou podepsán kontrakt o dodávce řídicího systému a paliva. Dále v I&C Engineer, Westinghouse EC působil v letech 1993–1997 jako poradce pro implementaci systému kontroly a řízení na ETE a jako poradce v licenčním procesu. V letech 1997–1999 byl hlavním inženýrem firmy COLENCO Power Engineering Ltd. zodpovědným zejména za harmonogramy a poradenství. V březnu 1999 vláda České republiky pověřila ministra průmyslu a obchodu Miroslava Grégra a ministra životního prostředí Miloše Kužvarta, aby připravili do konce dubna návrhy na řešení dostavby ETE. V květnu pak rozhodla počtem hlasů 11:8 o dokončení dvou bloků ETE. František Hezoučký byl společností ČEZ, a.s., znovu na elektrárnu povolán a 10. června jmenován jejím ředitelem. V rámci této společnosti se organizačně jednalo o divizi Výstavba Jaderné elektrárny Temelín, přičemž v době svého ředitelování v letech 1999 až 2003 byl zároveň místopředsedou představenstva ČEZ, a.s., zodpovědného za jaderné elektrárny ČEZ. Za jeho řízení byly dokončeny oba bloky elektrárny. Na reaktoru prvního bloku byla zahájena první štepná řetězová reakce 11. října 2000 a svého maximálního 100 % výkonu dosáhl blok poprvé dne 11. ledna 2002. Zkušební provoz druhého bloku byl zahájen 26. dubna 2003. K tomuto úspěchu bylo ovšem mezitím nutné vyřešit řadu organizačních i technických problémů. František Hezoučký je podrobněji popisuje ve své habilitační přednášce z prosince roku 2004.³ Co se týče technických problémů spouštění klasické části elektrárny, jmenujme především ukmitávání potrubí odvodnění VT převáděcího potrubí mezi VT regulačními ventily a VT dílem turbíny, rubbing NT rotoru turbíny o stator, vibrace a tlakové rázy v systému hydraulické regulace, zkratky v budícím obvodu generátoru, prasknutí parního převáděcího potrubí mezi VT regulačním ventilem a VT dílem turbíny. Mezi dalšími vyřešenými

---

³ František Hezoučký: Technické problémy při uvádění Jaderné elektrárny Temelín do provozu. Habilitační přednáška, Fakulta strojní ČVUT, prosinec 2004.

problémy lze uvést např. nízkou účinnost regenerativních ohříváků systému normálního doplňování.

Profesním vzorem jubilanta byl František Poukar, ředitel elektrárny Temelín do roku 1992, jehož přínos jako mimořádného organizátora neopomenul připomínat.⁴ Je snad užitečné si ještě uvědomit, že spuštění JE Temelín mělo i četné nepřátele, jak velmi společensky vlivné, tak z dnešního pohledu úsměvné podivíny a podvodníky, jejichž útokům bylo potřeba rovněž odborně a manažersky čelit.⁵

Působení v Mezinárodní agentuře pro atomovou energii (MAAE)

Po zahájení zkušebního provozu 2. bloku JE Temelín byl František Hezoučkový delegován ze společnosti ČEZ, a.s., do MAAE (IAEA) ve Vídni. Od června 2003 do května 2008 zde pracoval v Divizi jaderné energetiky Sekce inženýrství (Division of Nuclear Power, Nuclear Power Engineering Section) jako vedoucí jaderný inženýr a technický vedoucí pro řadu národních a regionálních projektů v Iránu, Pakistánu a v Rusku a pro řadu zemí zahajujících jaderný program (Polsko, Bělorusko, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Gruzie, Turecko, Kazachstán, Arménie). Byl zodpovědným vedoucím řady workshopů MAAE a expertních misí, zejména pro dostavbu JE v Bušéru, pro zvyšování výkonu běžících bloků v Rusku, budování infrastruktury v Nigérii, řízení konfigurace v Rusku a Bulharsku, poptávkového a nabídkového řízení v Bulharsku, Lotyšsku a Polsku, zlepšení koeficientu využití instalovaného výkonu na JE Kola. Zmínit lze rovněž workshop na téma řízení výstavby v Šanghaji. Spolupracoval také na programech směřujících ke zdokonalení znalostí pakistánských specialistů z jaderných elektráren, byl vedoucím skupiny expertů pro posouzení organizace

---

⁴ František Poukar: Architekt českého jádra. <https://www.motejlekkocodpole.com/frantisek-poukar-architekt-ceskeho-jadra/>

⁵ Popis jedné, dnes již úsměvné záležitosti, lze nalézt např. na www stránkách https://cs.wikipedia.org/wiki/Edward_Fagan.

JE Cernavodă (Rumunsko) a prověření stavu přípravy pro spuštění jejího 2. bloku. Byl členem speciálního bezpečnostního prověřkového týmu na JE Yonggwang (Jižní Korea) v květnu 2008.

V MAAE byl zodpovědným koordinátorem přípravy tří dokumentů TECDOC,⁶ přičemž spolupracoval ještě na dalších týkajících se OSART pokynů, řízení konfigurace, dlouhodobého provozu a budování infrastruktury.

Po svém návratu z MAAE pracoval do roku 2010 pro společnost WorleyParsons EES na pozici klíčového odborníka pro jadernou energetiku. Jejím prostřednictvím se podílel na podpoře firmy Škoda JS při přípravě nabídky na výstavbu 3. a 4. bloku JE Temelín a při přípravě harmonogramů a prací na stavbě JE Mochovce. Dále např. pro ČEZ, a.s., provedl analýzu týkající se nového jaderného zdroje v České republice.

Pedagogická činnost

Rovněž pedagogická činnost jubilanta je rozsáhlá. Jmenovat můžeme jeho přednášky pro postgraduální studium na SVŠT Bratislava (1975–1976), pro kandidáty na operátory RŠVS Trnava a KŠVS Piešťany⁷ (1978–1979) nebo v pozici externisty jeho přednášky pro řádné studium na VUT Brno v letech 1985–1986. Od roku 2003 přednáší jako externista na FS ČVUT, kde, jak již bylo výše zmíněno, se v roce 2005 habilitoval. Od roku 2008 působí rovněž na Fakultě strojní

---

⁶ Jedná se o následující dokumenty. IAEA-TECDOC-1446, OSART Mission Highlights 2001–2003: Operational Safety Practices in Nuclear Power Plants. IAEA, May 2005. ISBN 92-0-102205-0, ISSN 1011-4289; IAEA-TECDOC-1590, Application of Reliability Centred Maintenance to Optimize Operation and Maintenance in Nuclear Power Plants. IAEA, May 2007. ISBN 978-92-0-105008-3, ISSN 1011-4289; IAEA-TECDOC-1651, Information Technology for Nuclear power Plant Configuration management. IAEA, July 2010. ISBN 978-92-0-106310-6, ISSN 1011-4289.

⁷ Tyto zkratky označují Rezortne nebo koncernove školiace vycvikove stredisko.

Západočeské univerzity v Plzni. Zde se na Katedře energetických strojů a zařízení spolupodílel na znovuzavedení specializace Stavba jaderné energetických zařízení magisterského studijního programu. Je dosud garantem a přednášejícím studijních předmětů Regulace jaderného bloku, Sekundární okruh jaderné elektrárny, Výstavba, montáž a provoz JE. Je členem oborové rady doktorského studijního programu Teorie a stavba strojů. Z jeho skript a učebních textů je možné vyzvednout především „Základy teorie normálních a abnormálních provozních režimů energetických bloků s tlako-vodními reaktory“.⁸

Služba odborné komunity

Jubilant byl předsedou základní organizace ČSVTS EDU v letech 1981–1987 a členem výboru ČNS v letech 1994–1999. Tři roky (2000–2003) byl rovněž členem stálé poradní skupiny SAGNE (Standing Advisory Group on Nuclear Energy) generálního ředitele MAAE. Od léta 2003 je členem „Klubu českých hlav“. Angažuje se ovšem i ve veřejném prostoru. Řadu jeho osvětových a odborných článků lze nalézt nejen v českých a slovenských časopisech, jako např. Technický týdeník, Bezpečnost jaderné energie, Vesmír, ale rovněž v různých denících a internetových portálech (Hospodářské noviny, Právo, DNES, Česká pozice, Britské listy, Český průmysl, ...). Ve vztahu k výběru technologie zamýšlené výstavby nových jaderných bloků vždy hájil na prvním místě stanovisko zajištění co největší jaderné bezpečnosti, na dalším pak co největšího přínosu pro český průmysl. Jeden ze svých názorů k historii A1 charakterizoval slovy:

“Byl jsem u toho, když jsme se vydali z inženýrského hlediska slepou uličkou, a tak беру za svou povinnost před přílišným nadšením z lákavých novinek varovat, abychom se nedostali do

---

⁸ Hezoučský F., Štech S.: Základy teorie normálních a abnormálních provozních režimů energetických bloků s tlakovodními reaktory. Plzeň, 2015. ISBN 978-80-261-0548-0.

další. Důležité je zvolit řešení, které vyhovuje ve všech ohledech. A to znamená obvykle také řešení jednoduché a odzkoušené.”⁹

František Hezoučký je autorem několika vynálezů a zlepšovacích návrhů vytvořených především při spouštění JE Bohunice a JE Dukovany.

Autoři těchto řádek měli tu čest osobně Františka Hezoučkého poznat zejména až z jeho pozdějšího působení na Katedře energetických strojů FS ZČU v Plzni. A to jako přísného a náročného v odborných záležitostech, ale také jako člověka laskavého, rovného a charakterního, připraveného pomoci.

Na velkých technických dílech a jejich hladkém provozu se odrážejí mezilidské vztahy jejich budovatelů v době výstavby a uvádění do provozu. Jak je patrné z druhé, společenské části tohoto sborníku, přínos jubilanta byl i v tomto pro naše jaderné elektrárny zásadní.

V roce 1986 předal předseda vlády ČSSR Františku Hezoučkému státní vyznamenání Za vynikající práci. U příležitosti svátku 28. října 2020 udělil prezident České republiky jubilantovi státní vyznamenání Medaili Za zásluhy I. stupně, a to za zásluhy o stát v oblasti hospodářské.

***

Popřejme Františku Hezoučkému hlavně hodně zdraví, životní energie a spokojenosti v kruhu svých blízkých.

Jan Zdebor, Josef Voldřich

---

⁹ https://www.idnes.cz/technet/technika/nehoda-na-jaderne-elektrarne-a1.A170220_124525_tec_technika_mla